Fil-Prim Awla tal-Qorti Civili
(Sede Kostituzzjonali)

Imhallef Onor. Patrick Vella, B.A., LL.D., Mag. Juris (EUR Law)

Rikors Kostituzzjonali : 658/1998

Dr. Eddie Fenech Adami bhala Kap,
Dr. Lawrence Gonzi bhala Segretarju Generali, u
Dr. Francis Zammit Dimech bhala President tal-Kunsill Amministrattiv, tal-Partit Nazzjonalista
w in rappresentanza ta' l-istess, u s-socjeta' Multicomm Limited

Vs

Id-Direttur tal-Wireless and Telegraphy Department, u
l-Kummissarju tal-Pulizija

Illum, 4 ta' Lulju, 2002.

Il-Qorti :

Rat ir-rikors ipprezentat mir-rikorrenti Dr. Eddie Fenech Adami nomine et fil-5 ta' Gunju, 1998, li bih ippremettew :

1. Illi fid-29 ta' Mejju, 1998, l-intimati, jew l-agenti ordnati minnhom, ipprovaw jnehhu w jikkonfiskaw l-apparat ta' trasmissjoni bit-televizjoni li r-rikorrenti, bil-permess ta' l-Awtorita' tax-Xandir, ghandhom fil-kumpless tal-Master Antenna tat-Torri tal-Gharghur u f' kamra hemm mikrija lilhom mill-istess Awtorita';

2. Illi l-intimati ppruvaw jaghmlu dan bi ksur ta' l-Artikolu 38 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, li ma jippermetti lil hadd jidhol fil-propjeta' ta' haddiehor, u ta' l-Artikolu 37 ta' l-istess Kostituzzjoni, li jiggarantixxi li ebda propjeta' ma tittiehed bla hlas ta' kumpens xieraq, kif ukoll ta' l-Ewwel Artikolu ta' l-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem, li jiggarantixxi t-tgawdija pacifika tal-propjeta';

3. Illi barra minn hekk, l-ordni ta' l-ewwel intimat (cioe', id-Direttur tal-Wireless & Telegraphy) li jitnehha l-apparat jivvjola l-liberta' ta' l-espressjoni tal-Partit Nazzjonalista w hu diskriminatorju fil-konfront tieghu, u dan bi ksur ta' l-Artikoli 41 u 45 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, kif ukoll ta' l-Artikoli 10 u 14 tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem;

4. Illi r-rikorrenti kienu ottjenew il-hrug ta' Mandat kawtelatorju numru 1991/1998 fid-29 ta' Mejju, 1998, kontra l-intimati sabiex dawn ma jnehhux, jew li jghatu istruzzjonijiet lil haddiehor biex inehhi, l-apparat ta' trasmissjoni, propjeta' tar-rikorrenti, li hemm f' kamra mikrija lill-istess rikorrenti w taht il-kontroll taghhom fil-kumpless tal-Master Antenna tat-Torri tal-Gharghur, fil-Gharghur.

Talbu, in vista ta' dan kollu premess, li din il-Qorti jghogobha, prevja d-dikjarazzjoni illi l-agir ta' l-intimati, inkluza l-ordni ta' l-ewwel intimat li jnehhi tali apparat, illeda jew kien x'aktarx sejjer jilledi d-drittijiet tar-rikorrenti sanciti bl-Artikoli 37, 38, 41 u 45 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, kif ukoll bl-Ewwel Artikolu ta' l-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet gtal-Bniedem, kif ukoll bl-Artikoli 10 u 14 ta' l-istess Konvenzjoni, tikkonferma l-Mandat Kawtelatorju fuq indikat u tinibixxi lill-intimati milli jnehhu, jew li jghatu istruzzjonijiet lil haddiehor biex inehhi, l-apparat ta' trasmissjoni, propjeta' tar-rikorrenti li hemm fil-kumpless fuq indikat u fil-kamra mikrija lill-istess rikorrenti minghand l-Awtorita' tax-Xandir fl-istess kumpless imsemmi. Bl-ispejjes, inkluzi dawk tal-Mandat numru 1991/1998, kontra l-intimati.

Rat ir-risposta ta' l-intimati Direttur tat-Telegrafija Minghajr Fili w tal-Kummissarju tal-Pulizija datata 8 ta' Gunju, 1998, li biha eccipew is-segwenti :

Fl-ewwel lok, l-intimati opponew l-akkoljiment tat-talbiet avvanzati fir-rikors promotur, u dan ghaliex :

1. In linea preliminari, id-domanda tar-rikorrenti in kwantu dawn qed jitolbu illi din il-Qorti tikkonferma il-Mandat Kawtelatorju numru 1991/1998 tad-29 ta'Mejju, 1998, hi rritwali peress illi dak li tipprevedi l-ligi ta' procedura dwar Mandat ta' Inibizzjoni mhux illi ssir talba biex l-istess jigi konfermat mill-Qorti, izda illi fiz-zmien perentorju stabbilit fl-Artikolu 843 tal-Kap. 12, min ikun talab il-Mandat jiddeduci l-pretensjonijiet tieghu dwar id-drittijiet li in kawtela taghhom ikun hareg il-mandat, b' azzjoni appozita quddiem il-Qorti kompetenti, u mhux li l-Qorti terga' tikkonferma dak il-Mandat jew terga' tinibixxi lill-intimati;

2. Ukoll in linea preliminari, ir-rikorrenti Dr. Eddie Fenech Adami, Dr. Lawrence Gonzi w Dr. Francis Zammit Dimech ma ghandhomx *locus standi* f'din il-kawza peress illi l-apparat in kwistjoni jappartjeni lill-rikorrenti Multicomm Limited, u d-dritt ta' partiti politici biex jittrasmettu bir-radju w bit-televizjoni hu ezercitabbli skond l-Att tal-1991 Dwar ix-Xandir tramite kumpannija kummercjali, f' dan il-kaz il-Multicomm Limited li hi adegwatament rapprezentata f' dan ir-rikors u ma tirrikjediex l-intervent tar-rikorrenti l-ohra.

Kwantu ghall-**<u>fatti</u>** allegati fir-rikors, l-intimati rrispondew hekk:

3. Illi fid-29 ta' Mejju, 1998, ir-rikorrenti istallaw apparat ta' trasmissjoni ntiz ghal xandir televiziv gewwa kamra qrib l-antenna tal-Gharghur, li huma ghandhom ghad-disposizzjoni taghhom bl-iskop ta' xandir bir-radju w li taghha ma ghandhom ebda titolu ta' kera, kif ukoll wahhlu apparat intiz ghat-trasmissjoni televiziva fuq l-antenna nnifisha;

4. Illi r-rikorrenti ma ghandhomx dwar it-taghmir *de quo* licenzja mahruga taht il-Kapitolu 49 tal-Ligijiet ta' Malta, u lanqas ma werew li ghandhom licenzja biex jittrasmettu mill-post imsemmi mahruga minn xi awtorita' ohra, u ghalhekk, il-pussess taghhom ta' dak it-taghmir imur kontra l-Kap. 49;

5. Illi dan l-agir tar-rikorrenti huwa strettament illegali w jmur kontra l-Artikolu 3 ta' l-Ordinanza Dwar it-Telegrafija Minghajr Fili, u wkoll kontra kundizzjoni marbuta ma' l-ghoti tal-frequency ghal xandir televiziv li jista' ghandhom ir-rikorrenti, liema frequency tista' tintuza biss minn post iehor li ma jkunx it-torri ta' l-antenna tal-Gharghur;

6. Illi dan-agir, li permezz tieghu r-rikorrenti qabdu w hadu l-ligi f' idejhom, jivvjola l-principju ta' l-istat tad-dritt, u huwa ghal kollox inkompatibbli mas-sentiment demokratiku;

7. Illi r-rikorrenti huma wkoll obbligati, bhal kullhadd, skond l-Artikolu 3 (1) ta' l-Ordinanza Dwar it-Telegrafija Minghajr Fili (Kap. 49), illi jikkonsenjaw l-apparat ta' telegrafija minghajr fili lill-Ministru responsabbli jew skond l-istruzzjonijiet tieghu (kemm jekk dan ikun bil-licenzja w kemm jekk le) meta dan hekk jitlob;

8. Illi ghalhekk l-intimati kellhom ukoll kull dritt li jelevaw it-taghmir in kwistjoni in konnessjoni ma' investigazzjoni w possibbli prosekuzzjoni ta' reati kontra l-Kapitolu 49, u ghalhekk, l-azzjoni taghhom kienet wahda gustifikata w ma tiksirx l-provvedimenti ta' l-Artikoli 38, 37 u 41 tal-Kostituzzjoni, ghaliex sancita bil-provvedimenti ta' l-Artikoli 38 (2)(a) u (d), 37 (2)(b) u 41 (2)(a)(i) u (ii) ta' l-istess Kostituzzjoni, u ghall-istess raguni hi sancita fil-konfront tad-dritt imsemmi fl-Artikolu 10 tal-Konvenzjoni Ewropea w l-Ewwel Artikolu ta' l-Ewwel Protokol ghall-istess Konvenzjoni;

9. Illi ghalhekk, kull ma ordna d-Direttur tat-Telegrafija Minghajr Fili fid-29 ta' Mejju, 1998, kien li r-rikorrenti jnehhu l-apparat in kwistjoni mill-antenna tal-Gharghur u mill-inhawi vicini, u dan sabiex ma ssirx vjolazzjoni tal-ligi w tal-kundizzjonijiet tal-licenzja li jista' ghandhom ir-rikorrenti, u sabiex ma tinholoqx dizordni fil-qasam tax-xandir televiziv;

10. Illi t-torri ta' l-antenna tal-Gharghur mhuwiex il-propjeta' tar-rikorrenti, u l-intimati dahlu fl-ambjenti ta' dak it-torri biex jindagaw dwar reati kontra l-Ordinanza Dwar it-Telegrafija Minghajr Fili w l-Att Dwar ix-Xandir, u sabiex jghatu ordnijiet skond dik l-Ordinanza kif huma awtorizzati jghamlu bil-ligi w kif huwa wkoll necessarju f' socjeta' demokratika ghaz-zamma ta' l-ordni pubbliku w biex tigi

regolata l-utilizzazzjoni tal-propjeta' b' mod li jingieb 'l quddiem il-beneficcju pubbliku (Art. 38 (2)(a) u (d) tal-Kostituzzjoni);

11. Illi l-intimati ma kkonfiskaw ebda propjeta' tar-rikorrenti izda biss ordnaw li din titnehha minn post partikolari. Dan huwa kontroll ta' uzu ta' propjeta' u mhux tehid;

12. Illi d-dritt tal-liberta' ta' l-espressjoni ma jintitolax lir-rikorrenti li jwahhlu apparat ta' trasmissjoni televiziva ma' antenna pubblika w ma saret ebda diskriminazzjoni fil-konfront tar-rikorrenti inter alia, peress illi ilu li gie stabbilit illi l-antenna tal-Gharghur ma tistghax tintuza ghal aktar trasmissjonijiet televizivi minghajr ma jigu kagunati interferenzi fuq stazzjonijiet ohra, u minghajr ma l-pubbliku jigi mcahhad mid-dritt tieghu li jircievi dawn l-istazzjonijiet. Inoltre, minn rapport kommissjonat mill-Awtorita' tax-Xandir jirrizulta illi t-torri tal-Gharghur ma jiflahx jiehu aktar piz fuqu aktar 'l fuq minn gholi ta' ghaxar metri;

13. Illi l-Mandat ta' Inibizzjoni numru 1991/98 hareg irritwalment u minghajr ma r-rikorrenti werew lill-Qorti : (**a**) il-kuntratt tal-kera li huma allegaw li ghandhom ma' l-Awtorita' tax-Xandir dwar il-kamra fl-inhawi ta' l-antenna tal-Gharghur, (**b**) il-licenzja ghat-trasmissjoni televiziva, u (**c**) il-licenzja ghaz-zamma fil-post in kwistjoni ta' l-apparat ta' trasmissjoni.

Dwar il-**punti ta' ligi** sollevati mir-rikorrenti, l-intimati ssottomettew dan li gej:

14. Dwar l-allegat ksur tad-dritt ghall-protezzjoni ghall-intimita' tad-dar jew propjeta' ohra sancit mill-Artikolu 38 tal-Kostituzzjoni, salv dak gja' premess:

i. Dhul fil-propjeta' ta' haddiehor li jkun ragjonevolment gustifikabbli f' socjeta' demokratika w li jsir skond il-ligi w li jkun ragjonevolment mehtieg fl-interess ta' l-ordni pubbliku jew ta' "l-utilizzazzjoni ta' xi propjeta' b' dak il-mod biex jingieb 'l quddiem il-beneficcju pubbliku", huwa espressament permess mill-Artikolu 38 tal-Kostituzzjoni;

ii. Iz-zamma ta' apparat tat-telegrafija minghajr fili bla licenzja huwa delitt fit-termini ta' l-Artikoli 3 u 6 tal-Kap.49;

iii. Skond l-Artikolu 350 tal-Kodici Kriminali, ufficcjal tal-Pulizija tal-grad ta' Spettur ghandu dritt jidhol u jghamel tfittxijiet fi propjeta' privata in konnessjoni ma' l-eghmil ta' reat. Huwa car illi d-dhul ta' l-intimati fil-kamra li tinsab accessibbli ghar-rikorrenti fl-inhawi ta' l-antenna tal-Gharghur ma tivvjolax l-Artikolu 38 tal-Kostituzzjoni, billi dan id-dhul sar skond il-ligi w kien ragjonevolment mehtieg f' socjeta' demokratika ghall-iskopijiet elenkati fl-Artikolu 38 (2) tal-Kostituzzjoni.

L-intimati sostnew li kien sinjifikanti f'dan ir-rigward illi r-rikorrenti ghad li qed jitolbu lill-Qorti tiddikjara li kien hemm ksur ta' xi artikoli tal-Konvenzjoni Ewropea, mhumiex qed isemmu l-Artikolu 8 dwar il-protezzjoni ta' l-intimita' tad-dar.

Dwar l-allegat ksur ta' l-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni w ta' l-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropea (id-dritt tal-propjeta'), salv dak duq premess, l-intimati ssottomettew is-segwenti:

i. Ma sar ebda tehid tal-propjeta' tar-rikorrenti fit-termini ta' dawn l-Artikoli;

ii. Kwantu nghatat ordni biex l-apparat in kwistjoni jitnehha minn fejn kien jew jigi kunsenjat lill-awtorita' pubblika fit-termini ta' l-Ordinanza dwar it-Telegrafija Minghajr Fili, l-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni mhuwiex applikabbli in forza tat-termini ta' l-Artikolu 47 (9) ta' l-istess Kostituzzjoni;

iii. L-ordnijiet li nghataw ma kienux jikkostitwixxu tehid ta' propjeta', izda biss "kontroll ta' uzu ta' propjeta' fl-interess generali" fit-termini tat-tieni paragrafu ta' l-Artikolu 1 ta' l-Ewwel Protokol ghall-Konvenzjoni Ewropea. Dan il-kontroll ta' uzu, applikabbli wkoll f' kazijiet ta' konfiska ta' propjeta' li tkun qed tintuza llegalment (vide decizjonijiet tal-Qorti Ewropea fil-kazijiet ta' AGOSI w ta' Air Canada vs UK), huwa ghalhekk espressament permess mill-Konvenzjoni Ewropea w mill-Kostituzzjoni.

Kwantu ghall-allegat ksur ta' l-Artikolu 41 tal-Kostituzzjoni, u ta' l-Artikolu 10 tal-Konvenzjoni Ewropea, salv dak li gja' gie prmess, l-intimati ssottomettew is-segwenti:

i. Permezz ta' l-Artikolu 41 (2)(a)(ii) tal-Kostituzzjoni, agir skond il-ligi w li jkun ragjonevolment gustifikabbli f' socjeta' demokratika biex jigu "regolati....it-telegrafu......ix-xandir bil-wireless, it-televizjoni jew mezzi ohra ta' komunikazzjoni" huwa espressament permess. L-agir ta' l-intimati biex ma jhallux lir-rikorrenti jaqbdu w jiehdu l-ligi f' idejhom u jxandru espressament kontra l-kundizzjonijiet tal-licenzja li jista' ghandhom u jinjoraw ir-regolamentazzjoni tat-telekomunikazzjoni w tax-xandir huwa manifestament permess u kopert fl-imsemmija deroga w dan ukoll peress illi huwa manifestament necessarju f' socjeta' civili;

ii. L-Artikolu 10 tal-Konvenzjoni Ewropea jghid ukoll espressament illi "This Article shall not prevent States from requiring the licensing of broadcasting, television and cinema enterprises". Dan ifisser illi l-Gvern jista' wkoll jinforza l-kundizzjonijiet tal-licenzja specjalment dawk intizi ghall-prevenzjoni tad-dizordni fil-qasam televiziv u ghall-protezzjoni tad-dritt tal-pubbliku li jircievi stazzjonijiet televizivi minghajr interferenzi teknici, u li jinforza l-kundizzjonijiet li jkunu jorbtu xi *frequency* tax-xandir li tkun inghatat;

iii. Huwa rilevanti f' dan ir-rigward illi r-rikorrenti diga' ghandhom licenzja biex ixandru bit-televizjoni w li din il-kwistjoni inqalghet mhux ghaliex il-Gvern ma hallihomx ixandru, izda ghaliex huma riedu bilfors jipprovokaw id-dizgwid billi jwahhlu l-apparat ta' trasmissjoni taghhom ma' antenna pubblika minkejja li l-Gvern ghandu pariri teknici fis-sens li dan jikkaguna interferenzi fir-ricezzjoni ta' servizzi ta' programmi televizivi mill-pubbliku.

Kwantu ghall-allegat ksur ta' l-Artikolu 45 tal-Kostituzzjoni w ta' l-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni Ewropea (id-dritt ghall-protezzjoni minn diskriminazzjoni), salv dak gja' premess), l-intimati ssottomettew is-segwenti:

i. Ir-rikorrenti ma jallegaw ebda fatt diskriminatorju fil-konfront taghhom u ghalhekk apparti dak li jghid l-Artikolu 45 (8) tal-Kostituzzjoni, it-talbiet tar-rikorrenti bbazati fuq l-Artikolu 45 tal-Kostituzzjoni w l-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni Ewropea ghandhom jigu michuda wkoll;

ii. L-ordni biex jitnehha l-appart istallat illegalment inghata biss lir-rikorrenti billi kienu r-rikorrenti biss li istallaw apparat fuq l-antenna tal-Gharghur u fl-inhawi taghha llegalment u espressament kontra l-kundizzjonijiet tal-licenzja taghhom. Id-diskriminazzjoni hija bazata fuq il-premessa li zewg stazzjonijiet identici jew prattikament identici jkunu jinghataw trattament differenti. F' dan il-kaz hadd izjed ma kien f'sitwazzjoni identika jew analoga ghal dik tar-rikorrenti, u ghalhekk il-kwistjoni tad-diskriminazzjoni ma tqumx;

iii. Illi huwa principju stabbilit illi d-disposizzjonijiet dwar il-protezzjoni mid-diskriminazzjoni ma jistghux jigu nvokati biex jiggustifikaw agir illegali. Dan il-principju huwa nkorporat fis-sub inciz (8) ta' l-Artikolu 45 tal-Kostituzzjoni li ghalhekk josta ghall-azzjoni tar-rikorrenti li hija ntiza purament biex tiggustifika agir illegali;

iv. Illi l-kundizzjoni fl-ghoti tal-*frequency* fis-sens illi x-xandir bit-televizjoni mir-rikorrenti ma ghandux isir tramite l-antenna tal-Gharghur hija oggettivament gustifikabbli kemm mil-lat legali kif ukoll mil-lat tekniku, u hija ntiza biex tipprotegi d-dritt tal-pubbliku li jircevi informazzjoni billi l-interferenzi li jigu kagunati jekk isir izjed xandir mill-antenna tal-Gharghur, bhal ma werew esperjenzi passati, igib lill-pubbliku f' sitwazzjoni fejn ma jkunx jista' jircevi s-servizz televiziv b' mod accettabbli;

v. Illi l-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni Ewropea jghati protezzjoni minn diskriminazzjoni li ssir "in the enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Convention", u la darba ma jezisti ebda dritt, u wisq anqas dritt fondamentali, ta' stazzjon televiziv privat li juza mezzi ta' antenna pubblici, dan l-Artikolu ma jghamilx ghall-kaz.

Rat in-Nota ta' Osservazzjonijiet tar-rikorrenti, datata 19 ta'Gunju, 1998, riferibbilment ghall-ewwel zewg eccezzjonijiet ta' l-intimati.

Rat in-Nota ta' Osservazzjonijiet ta' l-intimati, datata 10 ta' Lulju, 1998, b' risposta ghal dik tar-rikorrenti tad-19 ta' Gunju, 1998.

Rat in-Nota ta' l-intimati ta' l-14 ta' Lulju, 1998, li biha pprezentaw f' dawn l-atti kopja nformi ta' sentenza tal-Qorti ta' l-Appell tas-7 ta' Ottubru, 1997, fl-ismijiet "Connie mart Anthony Galea –vs- Joseph Gauci".

Rat is-sentenza preliminari taghha tad-29 ta' Lulju, 1998, li biha l-fuq imsemmija zewg eccezzjonijiet preliminari ta' l-intimati gew michuda, u minn liema sentenza ma jirriuzltax li sar xi appell mill-intimati.

Rat in-Nota tar-Registratur tal-Qorti li permezz taghha ppresenta f' dawn l-atti (kif kien ordnat li jghamel b' digriet ta' din il-Qorti tal-21 ta' Mejju, 2001) il-Volum tal-Mandati numru 22 li jikkomprendi l-Atti tal-Mandat ta' Inibizzjoni, numru 1991/1998, fuq imsemmi.

Semghet lix-xhieda bil-gurament.

Rat il-provi kollha prodotti, id-dokumenti esebiti w l-atti processwali.

Semghet it-trattazzjoni tal-partijiet.

IKKUNSIDRAT :

Illi l-**<u>fatt</u>**i fil-qosor li taw lok ghal dawn il-proceduri kienu s-segwenti:

Fil-lejl ta' bejn id-29 u t-30 ta' Mejju, 1998, ghal habta ta' xi l-10.00 p.m., l-intimat Direttur tat-Telegrafija Minghajr Fili, li dak iz-zmien kien is-Sur Nikol Scicluna, flimkien ma', u bl-assistenza ta' ufficcjali gholja tal-Korp tal-Pulizija w membri ta' dan il-Korp, marru fil-kumpless tal-Master Antenna tat-torri tal-Gharghur u f' kamra fl-inhawi, u dan biex jidhlu, anke jekk hemm bzonn permezz ta' sgass, kif hedded li jghamel l-imsemmi Direttur tat-Telegrafija Minghajr Fili, f' propjeta' ta' l-Awtorita' tax-Xandir li kienet materjalment fil-pussess u kontroll tar-rikorrenti, u dan sabiex minn hemmhekk jelevaw apparat (transmitter) tat-trasmissjoni bit-televizjoni tar-rikorrenti w jehduh.

Illi skond ir-rikorrenti, l-intimati qatt ma setghu jghamlu dan legalment ghaliex isostnu li huma kienu poggew dak l-apparat hemmhekk bi qbil u b' awtorizzazzjoni ta' l-Awtorita' tax-Xandir li tahtha jaqa' l-kontroll ta' l-imsemmi kumpless tal-Master

Antenna fil-Gharghur, liema Awtorita', dejjem skond ir-rikorrenti, kienet awtorizzat trasmissjoni tat-televizjoni bi prova minn hemmhekk.

Dik in-nhar stess, ir-rikorrenti fethu l-Qorti b' urgenza biex jitolbu, w effettivament ottjenew favur taghhom u kontra l-intimati, Mandat ta' Inibizzjoni Kawtelatorju, numru 1991/98 (anness mal-prezenti atti bin-Nota tar-Registratur tal-Qorti gja' fuq imsemmija), u dan sabiex l-istess intimati ma jnehhux, jew ma jghatux ordnijiet lill-haddiehor biex inehhi, l-imsemmi apparat ta' trasmissjoni, propjeta' tar-rikorrenti, li huma kienu poggew fil-kamra mikrija lilhom mill-Awtorita' tax-Xandir fil-kumpless tal-Master Antenna fil-Gharghur sabiex isiru trasmissjonijiet bi prova tat-televizjoni minn hemmhekk.

Illi insegwitu ghal dan il-Mandat kawtelatorju, ir-rikorrenti bdew il-prezenti proceduri quddiem din il-Qorti kontra l-intimati, u, fl-isfond kollu tal-fatti appena msemmija, din il-Qorti tara li dak li effettivament u essenzjalment qedin jitolbu r-rikorrenti jista' jigi mfisser bis-segwenti mod u sekwenza, u cioe' : (**a**) dikjarazzjoni fil-mertu li l-Artikoli 37, 38, 41 u 45 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, kif ukoll l-Artikoli 10 u 14 ta' L-Ewwel Artikolu ta' l-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropea, gew vjolati, jew x'aktarx kienu sejrin jigu vjolati, mill-intimati b'dan l-agir taghhom fil-konfront tar-rikorrenti, u (**b**) f'kaz affermattiv, li din il-Qorti, bhala rimedju, tikkonferma l-Mandat kawtelatorju msemmi w tinibixxi lill-intimati milli jghamlu dak li allegatament kienu sejrin jghamlu li, skond ir-rikorrenti, illeda, jew x' aktarx kien sejjer jilledi, id-drittijiet fondamentali taghhom.

IKKUNSIDRAT :

Illi in linea generali, ghandu jigi mfakkar li l-Kostituzzjoni ta' Malta, l-istess bhal ma hi l-Konvenzjoni Ewropea Dwar id-Drittijiet tal-Bniedem, tirrappresenta l-bilanc bejn id-drittijiet privati w s-setghat pubblici, u ghalhekk, il-gustizzja, l-ekwita' w ir-ragjonevolezza huma l-principji li ghandhom dejjem janimaw l-interpretazzjoni ta' l-istess.

Il-fatti rilevanti, bhala mertu f'dawn il-proceduri, kunsidrati fic-cirkostanzi taz-zmien meta sehhew l-incidenti in kwistjoni, indubjament kienu rizultat ta', u in konnessjoni ma' l-inizjattiva li kien ha l-Partit Nazzjonalista f' dawk iz-zminijiet biex ikun jista' jwassal il-messagg politiku tieghu, anke permezz tat-televizjoni, kif gja' kien ilu qed isir ghal xi snin minn haddiehor, avversarju politiku ta' l-imsemmi Partit. Ghalhekk,

sabiex jottempera ruhu ma' l-Att tal-1991 Dwar Ix-Xandir, il-Partit Nazzjonalista waqqaf ir-rikorrenti socjeta' kummercjali, Multicomm Limited, biex tkun din li tmexxi l-istazzjon televiziv ghall-iskop imsemmi.

Minn dak li jirrizulta lil din il-Qorti wara ezami ta' l-atti, u wara li hadet in kunsiderazzjoni kull cirkostanza opportuna, l-gherq ta' dak li qed jilmentaw minnu r-rikorrenti essenzjalment hu il-fattur politiku. Jigifieri, minhabba l-opinjoni politika taghhom, li fiz-zmien li sehhew dawn l-incidenti kienet opposta ghal dik tal-partit politiku fil-Gvern, ir-rikorrenti qed jallegaw li bl-agir ta' l-intimati, huma sofrew jew setghu jsofru, menomazzjoni fid-dritt taghhom ta' liberta' ta' espressjoni. Jigifieri, l-ilment tar-rikorrenti jista' jigi kunsidrat verament jew essenzjalment bhala l-effett ta' kawza wahda, cioe', l-opinjoni politika taghhom li meta graw l-incidenti in kwistjoni kienet ma taqbilx ma' dik tal-Gvern tal-gurnata. Skond ir-rikorrenti, fil-fatt, huma jghidu li t-tentattiv ta' l-intimati li jiehdu l-apparat ta' trasmissjoni televiziva ma jilledix biss id-drittijiet ekonomici ta' propjeta' u pussess tas-socjeta' kummercjali rikorrenti msemmija, izda wkoll id-drittijiet politici ta' partit politiku.

Illi hu f'dan l-isfond kollu, ghalhekk, li r-rikorrenti, fi ftit kliem u effettivament, qed jallegaw (**a**) li huma kienu gew trattati b' mod diskriminatorju minn persuna li agixxiet bis-sahha ta' kariga pubblika, u dan semplicement minhabba l-opinjoni politika taghhom opposta (Art. 45 tal-Kostituzzjoni), u (**b**) li bhala rizultat konsegwenzjali ta' dan l-agir diskriminatorju ta' l-intimati, huma, cioe', ir-rikorrenti gew imfixxkla fit-tgawdija tal-liberta' taghhom ta' espressjoni biex jikkomunikaw idejat u tgharif tramite x-xandir televiziv hieles u minghajr indhil (Art. 41 tal-Kostituzzjoni).

Minn naha taghhom, l-intimati essenzjalment jghidu li dak li ghamlu kien kollu kemm hu skond il-ligi, f'dan il-kaz il-Kap. 49 tal-Ligijiet ta' Malta, u ghamluh in esekuzzjoni ta' ordni mghotija mill-Ministru tal-gurnata li tahtu kienet taqa' r-responsabilita' tax-xandir fil-pajjiz. L-intimati jsostnu li agixxew kontra r-rikorrenti l-ghaliex dawn ta' l-ahhar ma kellhomx il-licenzja necessarja mid-Dipartiment tat-Telegrafija Minghajr Fili biex jitrasmettu bit-televizjoni, in termini ta' l-Artikolu 3 ta' l-Ordinanza Dwar it-Telegrafija Minghajr Fili. Jghidu wkoll li l-kundizzjoni li kellhom ir-rikorrenti dwar l-uzu ta' *frequency* ghal xandir televiziv kienet li huma jxandru minn post iehor li ma jkunx dak fil-kompless tal-Master Antenna tal-Gharghur, u dan l-ghaliex, skond rapport tekniku li kellhom, aktar xandir televiziv minn dan il-kumpless kien jikkaguna interferenzi w servizz televiziv hazin lill-pubbliku. L-intimati jghidu li kienu r-rikorrenti biss li qabdu w hadu l-ligi f' idejhom, u b' dan l-agir taghhom huma vvjolaw il-principju

ta' l-istat tad-dritt u jmur kompletament kontra kull principju jew sentiment demokratiku. Jghidu, ghalhekk, li kull azzjoni li ttiehdet minnhom fid-29 ta' Mejju, 1998, kienet wahda gustifikabbli, skond il-ligi, u sabiex ma ssir ebda vjolazzjoni tal-ligi da parti tar-rikorrenti u/jew ta' xi kundizzjoni tal-licenzja li seta' kellhom. Kienet azzjoni, skond l-intimati, immirata unikament biex ma tinholoqx dizordni fil-qasam tax-xandir televiziv fil-pajjiz.

IKKUNSIDRAT :

Illi fi ftit kliem, ghalhekk, iz-zewg partijiet, f'din il-kwistjoni kollha, qedin jaddebitaw agir illegali reciproku fil-konfront ta' xulxin. Hu l-kompitu tal-Qorti, mela, li issa tara min miz-zewg partijiet tassew agixxa kontra l-ligi, jekk kienux l-intimati bl-agir taghhom imsemmi, jew jekk kienux ir-rikorrenti kif qed jigi allegat mill-intimati. Dan jirrikjedi li l-Qorti ssemmi issa b' aktar dettal **xi fatti importanti li jirrizultaw mill-provi fl-atti**, u cioe', is-segwenti:

1. Illi meta r-rikorrenti rappresentanti tal-Partit Nazzjonalista, f'isem l-istess Partit, iddecidew li jibdew ixandru anke permezz tat-televizjoni, u mhux biss permezz tar-radju kif kienu ilhom jghamlu ghal diversi snin, u ghalhekk waqqfu s-socjeta' kummercjali rikorrenti Multicomm Limited ghal dan il-ghan, huma talbu lill-awtorita' kompetenti, u cioe' lill-Awtorita' tax-Xandir, biex jigu awtorizzati li jghamlu 'test transmissions' bit-televizjoni mill-kumpless tal-Master Antenna tal-Gharghur.

2. Illi l-Awtorita' tax-Xandir tat dan il-permess taht certu kundizzjonijiet li hi dehrilha xierqa jew opportuni w li gew accettati mir-rikorrenti.

3. Illi ghalhekk ir-rikorrenti importaw il-makkinarju necessarju biex isiru dawn it-trasmissjonijiet televizivi, inkluz 'transmitter' li gie rilaxxjat mid-Dwana wara li gie spezzjonat u awtorizzat mid-Dipartiment tat-Telegrafija Minghajr Fili, skond kif titlob il-ligi.

4. Illi wara li a sodisfazzjon kemm tar-rikorrenti kif ukoll ta' l-Awtorita' tax-Xandir gew diskussi zewg problemi ta' natura teknika, cioe' (**a**) il-problema tal-frequency, u (**b**) il-problema mqajjma mill-Awtorita' li dan il-Master Antenna fil-Gharghur ma setghax jiflah aktar equipment fuqu peress li gja' kellu bizzejjed, u

allura, kien hemm din il-problema tat-toqol ta' xi pannelli li r-rikorrenti riedu jwahhlu fuqu biex isiru dawn it-'test transmissions', sar qbil bejn ir-rikorrenti w l-Awtorita' tax-Xandir li tkun din l-istess Awtorita' li tghamel dawn it-'test transmissions' bl-equipment tar-rikorrenti mill-kumpless tal-Master Antenna tal-Gharghur, u dan specifikatament sabiex hi tkun sodisfatta li dawn iz-zewg problemi msemmija ma jezistux.

5. Illi biex ir-rikorrenti jimxu fuq dan il-ftehim milhuq ma' l-Awtorita' tax-Xandir, fid-29 ta' Mejju, 1998, huma poggew l-imsemmi 'transmitter' fil-kamra li kienet a disposizzjoni taghhom mill-Awtorita' tax-Xandir, u li qedha fil-kumpless tal-Master Antenna tal-Gharghur ghall-iskop ta' xandir, u anke bdew jwahhlu xi pannelli ghall-istess skop ma' din l-antenna.

6. Illi aktar tard matul il-jum tad-29 ta' Mejju, 1998, waqt li kien qed isir dan ix-xoghol preparattiv minn nies teknici tar-rikorrenti sabiex tkun l-istess Awtorita' tax-Xandir li tghamel hi t-trasmissjonijiet bi prova biex tkun sodisfatta li (**a**) ma jkun hemm ebda interferenzi fi stazzjonijiet televizivi ohra w li setghu, ghalhekk, jikkagunaw servizz hazin lill-pubbliku, u (**b**) li l-Master Antenna kien jiflah fuqu, bla ebda perikolu, it-toqol tal-pannelli tar-rikorrenti mwahhla fuqu biex 'jillinkjaw' mat-'transmitter' li kellhom fil-kamra vicin tieghu, telghu fuq il-post ufficcjali tad-Dipartiment tat-Telegrafija Minghajr Fili, fosthom l-allura Direttur Nikol Scicluna, flimkien ma' ufficcjali gholja tal-pulizija w pulizija, fejn dawn riedu jwaqqfu ix-xoghol li kien qed isir ghaliex sostnew li r-rikorrenti ma kellhom ebda licenzja biex jghamlu xi trasmissjoni televiziva minn hemmhekk, anke jekk bi prova, mahruga mill-imsemmi Dipartiment.

7. Illi fl-istess jum tad-29 ta'Mejju, 1998, aktar tard filghaxija, ghal habta ta' l-10.00 p.m., regghu telghu fuq il-post l-imsemmija ufficcjali, l-intimati f' din il-kawza, u talbu lil min kien hemm fuq il-post ihejji biex isiru t-trasmissjonijiet televizivi bi prova, biex jikkonsenja lid-Dipartiment tat-Telegrafija Minghajr Fili l-apparat kollu tar-rikorrenti, u dan taht theddida li jekk ma ssirx din il-kunsenja b' mod pacifiku, tigi sgassata l-kamra fuq imsemmija minn membri tal-Pulizija, u jigi elevat u mehud l-apparat in kwistjoni.

8. Illi kien kollu ghalxejn u inutili li r-rikorrenti, li xi whud minnhom sadanittant telghu fuq il-post waqt dawn l-incidenti, ipprovaw jipperswadu lill-imsemmi Nikol Scicluna, fil-kwalita' tieghu ta' Direttur tat-Telegrafija Minghajr Fili, biex

jikkontattja lill-Awtorita' tax-Xandir u jikkonferma li kollox kien qed isir skond il-ftehim milhuq minnhom ma' din l-Awtorita' w li kienet din li kellha tghamel dawn ix-xandiriet televizivi bi prova, u mhux ir-rikorrenti nfushom.

9. Illi l-intimat Direttur Tat-Telegrafija Minghajr Fili baqa' jirriffjuta dak li kien qed jigi suggerit u mitlub li jghamel mir-rikorrenti w baqa' jinsisti li kien qed jesegwixxi ordni moghtija lilu mill-allura Ministru responsabbli ghax-Xandir f'Malta, cioe' l-Onor. Joe Mizzi. Dan l-intimat baqa' jsostni li r-rikorrenti ma kellhom ebda licenzja mahruga mid-Dipartiment tat-Telegrafija Minghajr Fili sabiex jghamlu trasmissjonijiet televizivi, anke jekk biss bi prova, minn dak il-post u ghalhekk kien qed jinsisti li jisgassa l-kamra w jiehu l-apparat tar-rikorrenti.

10. Illi dak li l-imsemmi intimat hedded li kien sejjer jghamel ma sehhx l-ghaliex nel frattemp, ir-rikorrenti hadu passi urgenti bil-Qorti li bihom, ghal habta ta' nofs il-lejl tal-jum imsemmi, irnexxilhom iwaqqfu lill-intimati milli jkomplu b'dak l-agir taghhom u b'dak li heddu li kienu sejrin jghamlu, u dan in forza tal-Mandat Ta' Inibizzjoni kawtelatorju numru 1991/98.

11. Illi sabiex ir-rikorrenti jwettqu u jikkompletaw id-decizjoni taghhom li jibdew jghamlu trasmissjonijiet televizivi, principalment l-ghaliex riedu jwasslu il-messagg politiku taghhom b'dan il-mod, l-istess bhal ma kien ilu jghamel ghal diversi snin avversarju politiku, tramite l-Master Antenna tal-Gharghur fejn jirrizulta inkontestat li dan l-avversarju politiku kellu zewg pannelli imwahhlin, li wiehed minnhom biss kien qed jintuza u l-iehor, ghalhekk, kien qed jokkupa spazju ghalxejn, pendenti din il-kwistjoni kollha u sakemm tinqata' darba ghal dejjem, huma bnew torri provvizorju iehor fi propjeta' privata, mhux il-boghod hafna mit-torri tal-Gharghur, u bdew jittrasmettu minn hemmhekk, kif ghadu effettivament isir sal gurnata tal-lum.

12. Illi minhabba din il-mizura provvizorja mehudha mir-rikorrenti, huma jostnu li dahlu fi spejjes kbar, kemm dawk inzijali w kapitali, kif ukoll dawk rikorrenti w li ghadhom qed jigu nkorsi sal-lum sabiex ikomplu jxandru tramite dan it-torri alternattiv. Fil-fatt, ir-rikorrenti esebew dokument li juri li sa' Novembru, 2000, din l-ispiza kienet gja' lahqet is-somma ta' Lm 164,778, apparti spejjes kapitali ohra li mhux inkluzi. Huma jsostnu li qed isofru dawn l-ispejjes kollha minhabba l-agir illegali ta' l-intimati tad-29 ta'Mejju, 1998.

IKKUNSIDRAT :

Illi esposti dawn il-fatti kollha, issa l-Qorti sejra tghamel il-kunsiderazzjonijiet taghha in bazi taghhom.

Fl-ewwel lok, hu importanti li jintqal li ghal dak kollu li ghandu x' jaqsam ma' xandiriet televizivi, l-awtorita' kompetenti f' Malta li tikkontrolla dan il-qasam hija l-Awtorita' tax-Xandir, imwaqqfa bis-sahha ta' l-Ordinanza Dwar ix-Xandir (Kap. 350 tal-Ligijiet ta' Malta). Fil-fatt l-Artikolu 10 (2)(3) jghid precizament li xandir bi smigh u ta' televizjoni jista' jsir **biss** b' licenzja mahruga mill-Awtorita' tax-Xandir, u tali licenzja tista' tinkludi dawk il-pattijiet u kundizzjonijiet u limitazzjonijiet meqjusa xierqa mill-istess Awtorita'. Apparti minn dan l-Artikolu, izda moqri flimkien mieghu, partikolarment ghal dak li ghandu x' jaqsam mal-kaz prezenti, hemm imbaghad l-Artikolu 39 (c) ta' l-istess Ordinanza li testwalment jghid hekk :

" *L-Awtorita' u kull kuntrattur tax-Xandir ma jkollhomx bzonn jiksbu licenzja biex ixandru skond l-Ordinanza Dwar it-Telegrafija Minghajr Fili jew licenzja biex jittrasmettu skond l-Att Dwar il-Korporazzjoni TeleMalta*."

Dawn iz-zewg Artikoli mehudin mill-Ordinanza Dwar ix-Xandir, ghalhekk, jiddisponu kjarament, minghajr ebda lok ghal xi interpretazzjoni differenti, li hija l-Awtorita' tax-Xandir biss, u hadd aktar, f' Malta li hija kompetenti w awtorizzata bil-ligi li tohrog dawn il-licenzji ghax-xandir bit-televizjoni. Ghalhekk l-allegazzjoni ta' l-allura Direttur tat-Telegrafija Minghajr Fili fil-hin u jum ta' dawn l-incidenti li l-agir tieghu kien gustifikabbli l-ghaliex ir-rikorrenti ma kellhomx licenzja mahruga mid-Dipartiment tieghu biex ixandru bit-televizjoni hija ghall-kollox bla ebda bazi legali w ma treggiex. Dan l-intimat, u ebda haddiehor, ma seta' ghalhekk igib bhala raguni l-ghaliex sar dak li sar il-fatt li r-rikorrenti ma kellhomx tali licenzja mid-Dipartiment tat-Telegrafija Minghajr Fili. L-Artikolu 39 (3) fuq kwotat jispecifika bi kliem manifestament car li l-istess Awtorita' u kull kuntattur tax-Xandir ma ghandhomx bzonn li jkollhom xi licenzja biex jitrasmettu mid-Dipartiment tat-Telegafija Minghajr Fili. Ghalhekk tali raguni mressqa mill-intimati mhiex accettabbli.

Fl-eccezzjonijiet ta' l-intimati, li, del resto, huma ripetittivi hafna, huma jesponu l-ligi kif inhi, u jghidu li mxew skond din il-ligi. Pero', dan mhux bizzejjed. Wiehed irid jara jekk il-fatti emergenti mill-agir ta' l-intimati fid-29 ta'Mejju, 1998, kif jirrizulta mill-provi, fil-fatt jinkwadrawx ruhom f'din l-esposizzjoni tal-ligi kif maghmulha tajjeb minnhom. Gja' intqal li r-raguni dedotta mill-intimati li agixxew b'dak il-mod l-ghaliex ir-rikorrenti ma kellhomx licenzja biex ixandru bit-televizjoni mghotija mid-Dipartiment imsemmi mhiex wahda tajba, u dan minhabba dak li hemm dispost fl-Artikoli 10 (2)(3) u 39 (c) ta' l-Ordinanza Dwar ix-Xandir.

Fit-tieni lok, l-intimat, l-allura Direttur Tat-Telegrafija Minghajr Fili, is-Sur Nikol Scicluna, jghid li hu kien qed jesegwixxi ordni mghotija lilu mill-Ministru responsabbli ghax-xandir f' Malta, l-Onor. Joe Mizzi. Jekk verament u tassew kienx hemm din l-ordni, qatt ma gie pprovat minn dan l-intimat. Li jirrizulta biss mill-provi hija allegazzjoni tieghu li qed jesegwixxi ordni verbali mghotija mill-Ministru.

Issa, fuq din ta' ordni Ministerjali, simili ghal dik allegatament mghotija mill-Ministru responsabbli ghax-Xandir lill-imsemmi intimat, anke jekk verament kien hemm tali ordni, din ma setghet qatt tinghata verbalment. Nikol Scicluna jixhed li dik l-ordni kienet biss verbali.

Hawnhekk riferenza ghandha issir ghall-Artikolu 6 (c) tal-Kap. 249, li huwa l-Att Dwar l-Interpretazzjoni. Dan jiddisponi li meta ikun hemm xi ordni Ministerjali simili ghal dik allegatament mghotija mill-allura Ministru Joe. Mizzi, din, per necessita', u b'ligi, ghandha tinghata **<u>bil-miktub</u>**. Fin-nuqqas ta' ordni bil-miktub, ordni mghotija verbalment biss, bhal ma Nikol Scicluna jallega li kienet f'dan il-kaz, mhiex ordni skond il-ligi, u ghalhekk, legalment ma ghandha ebda valur u effett.

B' dana kollu, pero', il-Qorti ma tarax li l-fatt jekk kienx hemm ordni bil-miktub jew verbali biss mill-Ministru koncernat f'dan il-kaz hu il-mertu dirett f' dawn il-proceduri. Tara, izda, li dan il-fatt jista' jittiehed in kunsiderazzjoni riferibbilment ghall-ilment tar-rikorrenti li wara dawn l-incidenti tad-29 ta' Mejju, 1998, kien hemm mottiv li wassal ghall-diskriminazzjoni ta' natura politika. L-ilment tar-rikorrenti huwa li dak li wassal lill-intimati biex jagixxu bil-mod li rrizulta, u dan tard hafna fis-satra tal-lejl, meta, l-intimati setghu, jekk riedu, agixxew matul il-gurnata, kien biss tentattiv minn agenti ta' l-Istat sabiex huma, cioe', ir-rikorrenti, ma jkollhomx l-istess opportunita' w facilita' li jwasslu l-messag politiku taghhom permezz ta' xandiriet televizivi, bhal ma kien ilu jghamel partit politiku oppost li kien fil-Gvern fiz-zmien in kwistjoni.

Issa kien x'kien il-movent li wassal lill-intimati ghal dan l-agir taghhom, bil-mod u hin li ghamluh, jibqa' l-fatt li r-rikorrenti gew sfrattati milli jikkompletaw il-pjan taghhom u dan skond ftehim milhuq ma' l-Awtorita' tax-Xandir, li, kif gja' intqal, hija l-unika awtorita' li tirregola x-xandir bit-televizjoni fil-pajjiz. Jekk kien hemm xi ksur tal-ligi da parti tar-rikorrenti, l-azzjoni kontra taghhom kellha tittiehed mill-imsemmija Awtorita' tax-Xandir, li, f'dan il-kaz, ma hadet ebda passi kontra r-rikorrenti. Hu ovvju li din ma setghetx tiehu passi l-ghaliex kienet hi stess li awtorizzat lir-rikorrenti li jippreparaw kollox fil-kumpless tal-Master Antenna fil-Gharghur sabiex isiru it-trasmissjonijiet bi prova, liema trasmissjonijiet kellha tghamilhom din l-Awtorita' tax-Xandir stess biex tkun sodisfatta li bil-kanal u frekwenza li hi stess kienet ipprovdiet lir-rikorrenti ghax-xandir televiziv ma kienx sejjer ikun hemm interferenzi jew dizordni ma' xi stazzjonijiet televizivi ohra. Ir-rikorrenti gabu prova guramentata, li qatt ma giet kontestata jew kontradetta mill-intimati, li huma kienu lahqu tali ftehim ma' l-Awtorita' tax-Xandir u li din kienet illicenzjathom sabiex isiru dawn it-'test transmissions' bil-mod kif intqal. Hawn qedin fil-kamp civili fejn il-Qorti tista' tiddeciedi favur naha jew ohra anke fuq bilanc ta' probabilita'. Ir-rikorrenti xehdu bil-gurament li kien hemm tali ftehim u licenzja mill-Awtorita' tax-Xandir, u minn naha ta' l-intimati dan qatt ma gie kontestat jew b'xi mod ippruvat ghall-kuntrarju, imqarr fuq bilanc ta' probabilita'. Il-Qorti, ghalhekk, ma ssib ebda raguni l-ghaliex m'ghandhiex taccetta din il-verzjoni tar-rikorrenti.

Ghalhekk, id-decizjoni ta' l-allura Direttur tat-Telegrafija Minghajr Fili, Nikol Scicluna, li minkejja ordni Ministerjali (jekk qatt kien hemm wahda) moghtija verbalment biss u mhux bil-miktub kif jirrikjedi l-Artikolu 6 (c) ta' l-Att dwar l-Interpretazzjoni, li jiehu l-inizzjattiva w responsabilita' fuqu li jipprova jeleva l-apparat imsemmi fuq tar-rikorrenti u dan billi permezz tal-pulizija jisgassa l-kamra fil-pussess u kontroll effettiv taghhom li hemm fil-kumpless tal-Master Antenna fil-Gharghur, kienet certament wahda mehuda illegalment u abuzivament, u mehuda sabiex ir-rikorrenti ma jinghatawx l-istess facilitajiet ghax-xandir bit-televizjoni li kellu partit politiku iehor. Dan hu l-qofol u bazi ta' dawn l-incidenti li inqalghu fid-29 ta'Mejju, 1998, u xejn inqas jew aktar.

L-argumenti li l-intimati ressqu biex jiggustifikaw dan l-agir taghhom ma jsibu ebda konfort la legalment u lanqas fattwalment meta wiehed iqis x' kienu verament il-fatti li graw, il-mod ta' kif graw, u x' kienet ir-raguni jew mottiv vera li wassal ghal dawk il-fatti.

Ma hemm ebda dubju fil-fehma ta' din il-Qorti li wara li issa rat li legalment ma hemm xejn x' iggustifika dan l-agir ta' l-intimati, allura dak li gara tard bil-lejl fid-29 ta' Mejju, 1998, kien biss il-frott ta' diskriminazzjoni kontra r-rikorrenti bazata fuq motivi politici. Hu ghalhekk ferm ovvju li l-konsegwenza naturali ta' dan l-agir abuziv ta' l-intimati kienet li r-rikorrenti ma setghux iwasslu f' dawk iz-zminijiet l-opinjoni jew espressjoni politika taghhom bl-istess mod li haddiehor kien ilu jghamel ghal diversi snin liberament u minghajr ebda xkiel. Dan it-telf ta' liberta' ta' espressjoni huwa r-rizultat dirett ta' l-azzjoni mehuda mill-intimati. Ma ghandu x' jaqsam xejn li r-rikorrenti xorta irnexxielhom sussegwentement jibdew ixandru bit-televizjoni minn post iehor. Dan gara l-ghaliex ir-rikorrenti hasbu ghall alternattiva tant riedu li, bla dewmien, jibdew juzaw huma wkoll dan il-mezz ta' xandir principalment ghall-skopijiet politici. Il-fatt jibqa biss li b'dak li ghamlu l-intimati fid-29 ta'Mejju, 1998, u dan minghajr ma kien hemm xi raguni legalment valida, kif intqal qabel, ir-rikorrenti gew imcahhda mid-drittijiet taghhom sanciti bil-Kostituzzjoni ta' Malta u bil-Konvenzjoni Ewropea li juzaw dan il-mezz tax-xandir sabiex liberament jesprimu l-opinjoni politika taghhom. Stante li r-rikorrenti riedu jghamlu dan biex ikunu fl-istess posizzjoni, u xejn aktar, ta' partit politiku iehor li kien ilu qed juza liberament l-istess mezzi fil-kumpless tal-Master Antenna fil-Gharghur, u ma thallewx jghamlu dan unikament minhabba l-agir ta' l-intimati, kif intqal, allura, hawn tohrog id-diskriminazzjoni politika.

Hu ferm evidenti, ghalhekk, li l-ispejjes kollha sussegwentement inkorsi mir-rikorrenti, u li huma ghadhom jinkorru sal-lum, kif jirrizulta mill-provi, sabiex jitrasmettu bit-televizjoni, kienu kollha dovuti ghal dan l-istess agir ta' l-intimati. Hu propju ghalhekk, kif ukoll in linea ma' gurisprudenza tal-Qorti Ewropea ta' Strasbourg, li din il-Qorti, in bazi tas-setgha lilha moghtija bis-sahha ta' l-Artikolu 46 (2) tal-Kostituzzjoni ta'Malta, thoss li f' dan il-kaz ir-rikorrenti, apparti dikjarazzjoni ta' vjolazzjoni ta' xi drittijiet fondamentali taghhom, fost ir-rimedji xierqa f'dan il-kaz, ghandhom jinghataw ukoll kumpens finanzjarju li din il-Qorti, fid-diskrezzjoni taghha, tara li hu dak adegwat fic-cirkostanzi. Ghandu jigi puntwalizzat u ccarat li kull rimedju finanzjarju li din il-Qorti sejra tghati ghandu jitqies li huwa kumpens biss u bla ebda mod ma ghandu jittiehed li qieghed jinghata bhala xi forma ta' danni materjali li sofrew ir-rikorrenti. L-imsemmi sub-inciz (2) ta' l-Artikolu 46 tal-Kostituzzjoni ta' Malta jiddisponi kjarament li din il-Qorti tista' tghamel dawk l-ordnijiet u tghati dawk id-direttivi li tqis xierqa, u hu f'dan l-isfond ghalhekk, li din il-Qorti sejra issa tghid kif qed tiddisponi minn dan ir-rikors ta' Dr. Eddie Fenech Adami et nomine, dan billi l-ewwel tghati d-decizjoni taghha, u wara tghid x' inhu r-rimedju li qed takkorda.

Ghal dawn ir-ragunijiet kollha fuq premessi, il-Qorti, ghalhekk, **tiddecied**i billi tilqa' t-talba tar-rikorrenti, dan billi tiddikjara illi l-fuq imsemmi agir ta' l-intimati kollha, kif ukoll l-ordni ta' l-intimat Direttur tat-Telegrafija Minghajr Fili, allura Nikol Scicluna, li jisgassa propjeta' tar-rikorrenti biex jigi elevat minn hemmhekk apparat ghax-xandir televiziv, ukoll propjeta' tar-rikorrenti, kien illeda d-drittijiet taghhom sanciti (**A**) bl-Artikoli 38 u 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, li, rispettivament, jiggarantixxu li hadd ma jidhol abuzivament jew minghajr raguni valida legalment fil-propjeta' ta' haddiehor, u li ebda propjeta' ma tittiehed bla hlas ta' kumpens xieraq, (**B**) bl-Ewwel Artikolu ta' l-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropea li jiggarantixxi t-tgawdija pacifika tal-propjeta', (**C**) bl-Artikoli 41 u 45 tal-Kostituzzjoni ta' Malta w l-Artikoli 10 u 14 tal-Konvenzjoni Ewropea li, rispettivament, jiggarantixxu l-liberta' ta' espressjoni w juru li l-ordni fuq imsemmi ta' l-intimat Direttur tat-Telegrafija Minghajr Fili kien ordni diskriminatorju.

Dwar ir-**rimedju** li din il-Qorti thoss li hu xieraq f'dawn ic-cirkostanzi, konsistenti f' ordnijiet u direttivi kif jiddisponi l-Artikolu 46 (2) tal-Kostituzzjoni ta'Malta, hi sejra tipprovdi bil-mod segwenti, u cioe':

1. Tikkonferma l-Mandat Kawtelatorju numru 1991/1998;

2. Tinibixxi lill-intimati milli jnehhu, jew jghatu xi struzzjonijiet lill-haddiehor biex inehhi, l-apparat kollu ta' trasmissjoni bit-televizjoni, propjeta' tar-rikorrenti, li hemm fil-kumpless tal-Master Antenna tal-Gharghur, kif ukoll fil-kamra li qedha fil-pussess u kontroll effettiv tar-rikorrenti wkoll fl-istess imsemmi kumpless;

3. Tordna lill-intimati sabiex minnufih jghatu lir-rikorrenti kull facilita' biex huma wkoll ikunu fl-istess posizzjoni ta' haddiehor biex liberament u minghajr ebda xkiel ixandru bit-televizjoni mill-kumpless tal-Master Antenna tal-Gharghur;

4. Tikkundanna lill-intimati sabiex, 'in solidum' bejnithom, ihallsu lir-rikorrenti, in liena ta' kumpens li l-Qorti tara li huwa wiehed adegwat u xieraq fic-cirkostanzi, is-somma ta' ghoxrin elf lira Maltin (Lm 20,000).

Bl-ispejjes kollha, kemm ta' dawn il-proceduri kif ukoll dawk tal-Mandat numru 1991/1998, kontra l-intimati.